

หลักกฎหมายเกี่ยวกับผู้ให้บริการเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือ
ในพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

นางสาวพรพัทธ์ สติตเวโรจน์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-6838-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

LEGAL PRINCIPLES RELATING TO TRUSTMARK SERVICE PROVIDER
IN ELECTRONIC COMMERCE

Miss Pornpak Sathitweroj

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Laws in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-6838-9

พรพัทธ์ สถิตเวโรจน์ : หลักกฎหมายเกี่ยวกับผู้ให้บริการเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือ
 ในพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (LEGAL PRINCIPLES RELATING TO TRUSTMARK SERVICE
 PROVIDER IN ELECTRONIC COMMERCE) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์
 อรพรรณ พันธ์พัฒนา, 161 หน้า. ISBN 974-17-6838-9.

ปัจจุบันประเทศไทยได้ริเริ่มการให้บริการเกี่ยวกับเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือขึ้นเมื่อ
 ต้นปี 2547 ที่ผ่านมา เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความน่าเชื่อถือในการทำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
 อันเป็นวิธีการกำกับดูแลตนเองของผู้ประกอบธุรกิจรูปแบบหนึ่งนอกเหนือไปจากวิธีการตรากฎหมาย
 แต่ด้วยเหตุที่หน้าที่สำคัญของผู้ให้บริการเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือ คือ การกำหนดหลักเกณฑ์
 การออกเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือและข้อบังคับเกี่ยวกับการประกอบการพาณิชย์
 อิเล็กทรอนิกส์ที่ได้มาตรฐานสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมายทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงมี
 ความจำเป็นต้องศึกษาถึงแนวทางกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้รอบด้าน

จากการศึกษากฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของ
 ต่างประเทศ พบว่ากฎหมายไทยที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมเพียงพอที่จะนำมาใช้เป็น
 แนวทางในการกำหนดหลักเกณฑ์การให้บริการเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือได้ อีกทั้งผู้ให้บริการ
 เครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถืออาจต้องประสบปัญหาในเรื่องความชัดเจนของข้อกำหนด
 โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือของผู้ให้บริการ การติดตาม
 ตรวจสอบและการกำหนดมาตรการบังคับผู้ได้รับเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือ ตลอดจนความ
 รับผิดชอบของผู้ให้บริการเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือ ดังนั้น หากประเทศไทยมีการตรากฎหมาย
 เกี่ยวกับการให้บริการเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือโดยเฉพาะแล้ว จะช่วยสร้างความชัดเจนใน
 การให้บริการเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว อันเกิดจากการประกอบ
 ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ได้อีกด้วย

สาขาวิชา ..... นิติศาสตร์ ..... ลายมือชื่อนิสิต .....
 ปีการศึกษา ..... 2547 ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

4586095434 : MAJOR LAWS

KEY WORD: TRUSTMARK SERVICE PROVIDER / SELF-REGULATION / TRUSTING WEBSITE

PORNPAAK SATHITWEROJ : LEGAL PRINCIPLES RELATING TO TRUSTMARK

SERVICE PROVIDER IN ELECTRONIC COMMERCE. THESIS ADVISOR :

ASSOC. PROF. ORABHUND PANUSPATTHNA, 161 pp. ISBN 974-17-6838-9.

Thailand is initiating a program to provide services relating to Trustmarks, to promote trust and confidence in electronic commerce, which is a method of self-regulation for business operators apart from enacting a law since 2004. An important duty of a Trustmark Service Provider is to stipulate regulations of issuing a Trustmark and a code of conduct in electronic commerce with the same standard as regulations of both internal and foreign laws. It is necessary to study every aspect of related laws.

From studying the related Thai laws comparing with foreign laws, it is found that the enforcing Thai laws are not applying for the standard practice of the Trustmark Service Provider adequately. Additionally, the Trustmark Service Providers will also face with the problem of laws, which is still unclear, especially protecting of the rights of the Trustmark Service Provider, monitoring and enforcing the Trustmark Holder, and liability of the Trustmark Service Provider. Therefore, if Thailand enacts a specific law for a Trustmark service; it can solve any problems of compliance with the Trustmark Service including problems related to electronic commerce.

Field of study .....LAWS..... Student's signature .....*พริศพร อธิปัทมกุล*.....

Academic year .....2004..... Advisor's signature .....*Orabund Panuspatthna*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของรองศาสตราจารย์ อรรถพรณ พันธ์พัฒนา ที่ได้สละเวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยตลอดระยะเวลาในการทำ วิทยานิพนธ์ ท่านได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเขียนวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ รวมทั้งกรุณาช่วยตรวจทานและแก้ไขเนื้อหาวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณท่าน เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ชวลิต อັตตศาสตร์ ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ทวีศักดิ์ กอนันตกุล ซึ่งเป็นทั้งกรรมการวิทยานิพนธ์และผู้บังคับบัญชาระดับสูงผู้เป็นที่เคารพ อย่างยิ่งของผู้เขียน ตลอดจนอาจารย์วรรณวิทย์ อาชุนุตร์ ซึ่งได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านรับ เป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้ ทุกท่านได้กรุณาให้คำแนะนำ รวมทั้งได้ชี้แนะประเด็นอันเป็น ประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหา ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดียิ่งตลอดมา

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาของผู้เขียนที่ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และ คอมพิวเตอร์แห่งชาติ สังกัดสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยา- ศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศและวิธีวิจัย งานวิชาการให้แก่ผู้เขียน

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่และน้องของผู้เขียน ที่ช่วยเป็นกำลังใจและให้ ความช่วยเหลือในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนกระทั่งผู้เขียนสามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ลุล่วงด้วยดี รวมตลอดถึงเพื่อนๆ ทุกท่านที่ไม่สามารถเอ่ยนามได้ครบถ้วนในที่นี้ ที่ให้ความช่วยเหลือ และคำแนะนำต่างๆ และคอยเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้เขียนเสมอมา

ท้ายนี้ หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าและประโยชน์ประการใดแล้ว ผู้เขียนขอกราบเป็น กตเวทีกุลแก่บิดามารดา คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้มีส่วนเกื้อกูลเสริมสร้างรากฐานที่ สำคัญที่สุดสำหรับผู้เขียน แต่หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความบกพร่องประการใดแล้ว ผู้เขียนขอน้อม รับไว้แต่เพียงผู้เดียว

พรพัทธ์ สติตเวโรจน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 สมมติฐาน.....	4
1.3 วัตถุประสงค์การศึกษา.....	5
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	5
1.5 วิธีการศึกษา.....	6
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา.....	6
บทที่ 2 การสร้างความน่าเชื่อถือในพาดิษย์อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องหมายแสดง ความน่าเชื่อถือ.....	8
2.1 ลักษณะทั่วไปของการทำพาดิษย์อิเล็กทรอนิกส์.....	12
2.1.1 การประยุกต์ใช้อินเทอร์เน็ตกับการประกอบธุรกิจ.....	13
2.1.2 ขั้นตอนการทำพาดิษย์อิเล็กทรอนิกส์.....	18
2.1.3 ประโยชน์ของพาดิษย์อิเล็กทรอนิกส์.....	21
2.2 สภาพปัญหาและการสร้างความน่าเชื่อถือในการทำพาดิษย์อิเล็กทรอนิกส์....	23
2.2.1 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์.....	23
2.2.2 รูปแบบการสร้างความน่าเชื่อถือในพาดิษย์อิเล็กทรอนิกส์.....	29
2.3 แนวความคิดและความหมายของเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือ.....	43

	หน้า
2.4 ประเภทของเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือ.....	48
2.4.1 Reliability Trustmark.....	49
2.4.2 Privacy Trustmark.....	50
2.4.3 Security Trustmark.....	50
2.4.4 Multi-function Trustmark.....	51
2.5 กระบวนการออกเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือและความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง.....	51
2.5.1 ขั้นตอนการขอใช้เครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือ.....	51
2.5.2 ขั้นตอนภายหลังที่ได้มีการออกเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือ.....	54
บทที่ 3 ผู้ให้บริการเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือในต่างประเทศและความร่วมมือ ระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง.....	55
3.1 ความสำคัญของผู้ให้บริการเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือ.....	55
3.2 ความหมายและหน้าที่ทั่วไปของผู้ให้บริการเครื่องหมายแสดง ความน่าเชื่อถือ.....	57
3.3 บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือ.....	58
3.4 แนวปฏิบัติของผู้ให้บริการเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือ.....	60
3.5 ผู้ให้บริการเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือในต่างประเทศ.....	64
3.5.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	64
3.5.2 ประเทศในกลุ่มทวีปยุโรป.....	71
3.5.3 ประเทศในกลุ่มทวีปเอเชีย.....	78
3.6 ความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง.....	83
3.6.1 Global Businesses Dialogue on Electronic Commerce.....	83
3.6.2 Global Trustmark Alliance.....	84
3.6.3 UNICE-BEUC e-Confidence Project.....	85
3.6.4 Asia Trustmark Alliance.....	86

	หน้า
บทที่ 4 แนวทางกฎหมายเกี่ยวกับผู้ให้บริการเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือ	
ในประเทศไทย.....	88
4.1 แนวคิดและความเป็นมาเกี่ยวกับผู้ให้บริการเครื่องหมายแสดง	
ความน่าเชื่อถือของไทย.....	88
4.2 การกำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือ.....	93
4.2.1 หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการระบุตัวตนของผู้ประกอบธุรกิจ.....	102
4.2.2 หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการ.....	105
4.2.3 หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทำธุรกรรมหรือกระบวนการสั่งซื้อสินค้า.....	109
4.2.4 หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัย.....	117
4.2.5 หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.....	120
4.2.6 หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการคุ้มครองเด็ก.....	129
4.3 ปัญหาทางปฏิบัติของผู้ให้บริการเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือ.....	130
4.3.1 ปัญหาเรื่องการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือ	
ของผู้ให้บริการ.....	130
4.3.2 ปัญหาเรื่องการติดตามตรวจสอบและการกำหนดมาตรการ	
บังคับผู้ได้รับเครื่องหมายแสดงความน่าเชื่อถือ.....	132
4.3.3 ปัญหาเรื่องความรับผิดของผู้ให้บริการเครื่องหมายแสดงความ	
น่าเชื่อถือ.....	134
4.4 การระงับข้อพิพาทและเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้บริโภค.....	138
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	142
รายการอ้างอิง.....	155
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	161